

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko 100 D. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 D., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista i Amerikanci dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali upravništvo Novin v Črensovce, Prekm.

„Vredništvo i upravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik: Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Oglasi, (inzerati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnega centimetra za ednok en dinar, za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din, više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 14, 12 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača upravništvo „NOVIN“.

Martinišče.

Vsigar bole je očivestno, da je Martinišče za nas neobhodno potrebno. Če mamó i bomo meli v Soboti gimnazijo, moramo meti tudi Martinišče. Zakaj? Evangeličanci ščejo zidati dom za svoje dijake. Samostojni demokratje — liberalci — ščejo zidati državni dijaški dom, šteri bi njim prav dobro služo v njihve protiverske namene i razširjanje Sokolstva, ar v njem o molitvaj i drugih verskih vajaj ne bi bilo govora, kak se to dogaja v dijaškom domi v Maribori, šteri ma jako naprednoga ravnatela, tak da zgaja brez molitve. Samo mi se ne bi genoli i pripomogli, da bi meli svoj dijaški dom, v šterom bi se naši dijaki vzgajali v krščanskem duhi?

Pitanje Martinišča niti ne tak jako težavno, kak si vnogi mislijo. Samo nekoliko dobre vole trbe, pa bo vse šlo.

Glejmo evangeličancel Vseh vkup je komaj do 23 jezer. I oni so na svojem verskom zborovanji v G. Petrovcaj sklenoli, da začnejo zidati svoj dijaški dom. Ne bojijo se nikšega truda, če tudi jih je samo 23 jezer.

Kelko pa je nas? Do 70 jezer. I mi ne bi mogli pripomči, da bi se v Soboti zozidao dom za katoličanske dijake, za našo deco — Martinišče? Nemogoče je to. Po računaj se je dogalo, da pride na vsakšega katoličanca samo 20 dinarov. To šunico vsakši premore. Istina, da so v občinj tudi sirote, štere niti telko nemrejo plačati, ar nemajo nikaj svojega. Za te pa naj plača občina. Telko haska vsakša občina ma, da par sto Din celo do 1000 dinarov lahko da za Martinišče v imeni sirot, štere bi rade plačale, pa nemrejo, ar nemajo. Na priliko Türnišče ma telko dohodkov, da bi z mirnov dušov lahko postavila farov i bi še zvün toga moglo dati za Martinišče do 10 jezer dinarov. Občinski odborniki, naj se vam ne smilljo penezi. Spomnite se, da se večkrat izdajo stotke i jezerke za takše stvari, štere ne bi bile potrebne.

V Prekmurji mamó tudi posojilnice, štere bi Martinišči tudi lahko priskočile na pomoč. Za lepo peldo bi njim lahko služila posojilnica v Črensovcaj. Vstanovljena je komaj pred 4 leti. Bogastva še nema. Proti vsemi tomí pa se je odločila, da vsakše leto da na Martinišče 1000 dinarov. I svoje obečanje je že tudi spunila i bo je spunjavala tudi nadale. Vnogo leži bi dale kakšo podporo naše stare posojilnice. Zvün sobočke — štera je poslala precí lep dar — pa se do zdaj še ništerna ne oglasila.

Malo več lübezni do naše dece, štera se podaja i se bo podajala študerat v gimnazijo i pa nekoliko požrtvovalnoga duha i osvedočeni smo, da naše reči ne bodo zaman. Martinišče moramo meti. Samo ono je — i bo v stani, da našo mladino občuva pred pogübenostjov varaškoga življenja, — štera je tudi v Soboti velka.

O časnoj i večnoj sreči naše študerajoče mladine je govor, zato naj nihče ne zapira srca i rok. Prosimó občine, naj majo seje i določijo svoj dar za Martinišče. Vsaka familija naj tudi ma sejo i določi, ka da kem hitrej telkokrat 20 Din, kelko duš je v njej, Genimó se Bogi na čast!

Türniški farniki, to prečtite!
Farof v Türnišči — šolske sestre.

„Od tistoga časa, da so prišle v našo ves šolske sestre, je zavladao v našoj vesi novo življenje. Njüva pelda je v nas poglobila versko življenje, njüvo delo je rodilo obilen sad v srcaj naše dece, štera so zdaj navdušena za vse, ka je lepo i dobro, ka je plemenito i zvišeno;“ — tak nam pripovidavajo prebivalci presrečne vesi „žički“, štera zadnja leta prekaša vse sosedne občine.

Gda smo čüli, da se bo v Türnišči zidao nov farof i da se stari odda, se nam je posili zbudila miseo, ka da bi prišle šolske sestre tudi v edno največših občin v Prekmurji — v Türnišče, da bi tam pomagale preroditi i prenoviti s svojim duhom vse i včile deco i tudi odrasčene na vse, ka je lepo, dobro, plemenito. Stari farof bi bio za nje tak primeren, da si bole primernoga prostora niti misliti nemremo.

Kak pa naj pridejo č. sestre v stari farof? Kúpiti si ga nemrejo, ar so pred kratkim kúpile v D. Lendavi edno hišo za tak veliko šumo, da še zdaj morajo hoditi od hiše do hiše i prositi smilena srca za pomoč. Kak si teda naj pomagajo?

Pomore jim lahko türniška fara. Ona jim lahko nakloni dar, šteri ne bo pozablen ne na tom sveti, v nebesaj še pa bole ne, ar se tam zapiše vsakše dobro delo, kelko bole pa še bo zapisano to. Türniška fara lahko podari stari farof. Ali pa je to mogoče? Je.

Stari farof se odda samo zato, da bi oddajna cena bila na pomoč pri zidanji novoga farofa. Smemo pa trditi, da türniška fara lahko postavi novi farof tudi brez te pomoči. Poglejmo Malo i Velko Polano. Do 2000 duš je. I tej so si postavili novo cerkev i farof brez kakše druge pomoči. Mala i siromaška bogojanska fara si zida novo cerkev, štera bo koštala prek 2 milijoni dinarov — brez druge podpore. Ravnotak je z jürjanskov farof, štera si tudi postavlja veličastno cerkev, ki bo tudi koštala več milion dinarov. Türniška fara, štera ma do 6000 duš, pa si ne bi mogla postaviti ednoga sirmaškoga farofa, brez toga da bi oddala stari farof?

Če pomislimo, kakši blagoslov bodo sestre za faro, posebno za türniško občino, smo osvedočeni, da fara doprinese te aldov — da podari farof i še mogoče zozida malo gospodarsko poslopje. Sestre bodo mele na redi cerkev — držale bodo v njoj takšo čistočo, da bo vsakši farnik v njoj veseljom šo v njo. One bodo včila deklice kühati, šivati, štrikati i vse drugo delati, ka je v domačem gospodarstvu potrebno. One bodo lahko mele dečji vrtec, v šterom najdejo dečica od 3.-ga do 6.-ga leta svoj pravi dom. I tak bi lahko nadalüvali brez konca i kraja.

Türnišče ne zamüdi te lepe prilike. Ne zaostani za Žički, za Lendavov, gde

so že sestre i za drugimi občinami, štere so prosila sestre, a jih neso dobile. Če dobimo v Türnišče sestre, bo to veselje nam starešim, predvsem pa deci vnükom, šteri bodo lahko pravili: „To so nam spravili naši dedeki i očovje.“ Zdašnji g. plebanoš je verski duh oživo, fari je vdehno novo življenje. Te duh mora ostati tudi te, gda njega več ne bo. Zdržavale i razširjale pa bodo te duh č. sestre s svojim delovanjom.

NEDELA

VII. po Risalaj. Evang. sv. Mat. 7, 15—21. — Čuvajte se lažljivih prorokov, šteri pridejo k vam v ovčjih oblačilaj, znotraj so pa zgrabljivi vučje.

Kristuš nam je naprej povedao, da pridejo med nas krivi proroki. „Ar vstali bodo krivi Kristušje i krivi proroki i bodo delali velika znamenja i čüde, tak da bi v zmoto zapelali tudi izvoljene“ — pravi z evangelistom Matajom. Pri sv. Marki pa najdemo njegove reči: „Glejte, da vas što ne zapela; ar vnogo jih bo prišlo v mojem imeni, rekši: Jaz sem, i vnoge zapelajo.“ Vse to pa je povedao, da bi se znali čuvati. „Po njihvih sadaj jih spoznate“ je nadalüvao svoj govor.

Naš Zveličiteo je vido, ka bodo nastopali po njegovom odhodi v nebo i po smrti apóstolov, krivi vučitelje, šteri bodo glasili, da Boga ne, da duše nemamo, da je posmrtno življenje bab'a vera. I tej novi vučitelje, bodo delali celo velka znamenja i čüde — kak je povedao Gospod — ar so v službi vladara toga sveta — šatana. Z njegovov pomočjov delajo navidezne čüdeže, s šterimi slepijo vernike, da bi jih pridobili za sebe.

Ali med nami hodijo krivi proroki? O Bog, pa kelko jih je. Po vsem sveti so raztereseni. Od kraja do kraja se vlečejo i gda niti nihče ne misli, nastavijo svoje zanke, da bi lovili. Na skrivoma delajo, ar so „sinovje tmice.“ Na svetlo ne vüpaajo priti, samo te gda, so že zamrežili srca i vrnikov, gda so jih že zagiftali, iztegnejo svoje roke, zagrabijo svoje aldove i jih več ne izpüstijo.

Ali pa je mogoče spoznati te krive proroke, četüdi so v ovčjoj oblaki i se skrivajo? — „Po njihvih sadaj jih spoznate“ — pravi Kristuš.

Glejte njüvo življenje, Boga tajijo, iščejo samo svoj hasek, valajo se v grehi, ogibljuje se jih.

Glasi.

Slovenska Krajina.

Gimnazija v Murskoj Soboti. Za jesen se je vpisalo 65 vučencov. Vsi so napravili sprejemni izpit. Na konci avgusta bo drugo vpisovanje. Računa se, ka bo više 100 dijakov na novo. To je najlepše znamenje, ka ma ta gimnazija lepo bodočnost i vsaki, ki bi proti njoj delao, žali narod i njemi napravla veliko škodo pa krivico. Pa se itak najdejo ljudje, ki rovarijo. — G. Ivan Peterka je dao 100 Din za tistoga dijaka, ki ma najlepše svedočanstvo. Dobo je to Ivan Camplin, dijak III. r. iz Bogojine. Vsi dijaki, ki so letos obiskavali sobocko gimn. pa bi se med počitnicami vpisali v kakšo drugo gimn., se ne sprejmejo nazaj za to šolsko leto, nego bodo mogli iti, gde so se vpisali. Dijaki na to pazite!

Lepa nagrada. Sobočka gimn. je dobila lepo šumo, nad 3000 Din za najpridnejše dijake. Prošnjo za to jih je več vložilo, nego do-

bili so samo štirje, vsaki po 810 din. Dobili so sledeči: Camplin Ivan III. r. iz Bogojine, (gojenec Martinišča), Skitek Milan II. r. rojen v Barkovljah pri Trsti, zdaj v Černelavcih, Kolenko Štefan I. r. iz Črensovec (gojenec Martinišča), Ovček Franc I. r. iz Kūpšinec (gojenec evang. dijaškoga doma). Stariše teh dijakov so s celoga srca hvaležni g. ravnatelji gimnazije.

M. Sobota. Te dni se bodo zivali v Maribori novi zvonovje za soboško cerkev. Je vüpanje, ka do do Velke meše že brneli. Teško čakamo na to.

Evang. dijaški dom. Naši bratje evangeličanci so že tüdi lani spoznali, ka je za dijake potrebno edno zavetišče, da se lepše vzgajajo pa včijo. V te namen so dobili edno malo hižo prek od Benkovoga hotela. To šolsko leto so meli samo 6 dijakov notri. Zdj bi jih radi več. Zato so pa sklenili, ka se hiža more povekšati. Ešče letos ščejo zidati, da tak bar polovico svojih dijakov vzemajo notri. To leto je hodilo njihovij 44 dijakov i dijakinj.

Dari na Martinišče. Raj Štefan G. Bistrica 1250 Din, Martin Žerdin Žižki nabral 349.50 Din, Golob Mihael 10 dolarov, Horvat Anton Žižki 45 Din, Štrakl Matej župnik Sv. Peter pri Mariboru 5 Din, g. dr. Anton Lökar profesor v Ljubljani nabral 500 Din. Vsem darovnikom najiskrenejša hvala.

Vsi dijaki, ki študirajo na Madžarskom ali v Bolgariji, morajo, četüdi majo že dovoljenje ze študij v inozemstvu ponovno zaprositi za dovoljenje za študij na Madžarskom ali v Bolgariji. V prošnji naj navedejo številko ino datum ministrskega odloka, s šterim jim je bio dozdej dovoljen študij na Madžarskom ali v Bolgariji. (Glavarstvo št. 229.)

Edno vedro meda je poklonila gospa Ludovika Faflika od Sv. Bedeneka deci soboške gimnazije, gda njim je 26. juna držala predavanje od rojarstva. — Njeni lepi govori pri drugih priliki objavimo.

M. Sobota. List g. Hartnera „Szabadság“ je oblast prepovedala. Tak smo zvedeli, ka ne zato, ar je v protidržavnem dühi pisao — ar bi se te že prle morao staviti, kajti v najnovjšem časi je premilo pisao proti prvejšim hujskarijam — nego zato je prepovedan, ka se reši zadeva Hartnerovoga posinovlema, šteroga je oblast štela prek meje djati. Hartnerov sin je ostao doma, „Szabadság“ je mogo mreti. — To cvekeče vsaki vrabeo v M. Soboti.

Nedelica. Neki naš Nedeličanec se je tožo v „Novinaj“, ka mi prej zdaj ščemo zidati šolo, kda Pribičević pripravlja strašne terhe na občine i kda meče verski navuk vö s šol s svojim nameravanim novim šolskim zakonom. Našemi Nedeličanci odgovorimo, ka ne zidamo šole iz onoga vzroka, kak on misli, nego zato, ar je to potreba, kajti šola v Türnišči se möra itak zidati i zakaj bi jo mi tam zidali, da bodo jo deca doma bliže mela?

Tišina. Naša šolska mladina je slavila konec šolskoga leta i z ednim Vidov den prav lepo. Deca so igrala igro „Šivilja Klara“ i spevala več pesmi. Pri prireditvi je bilo dosta ljudi; vnoči so se od radosti skuzili, gda so videli svojo deco na odri. Za lepo prireditve se mammo zahvaliti našemi priljubljenomi učitelstvi.

Novi svet.

Spisao: I. Sziklai.

Iz vogršćine prestavo Fr. Kolenc.

Edno leto je še v fabriki ostao, štera je zdaj že scela bila Farkašova. Po osvobojenji je taki postao preddelavec. Plača je bila dosta vekša, kak kelko je trbela za navajeno prosto življenje. Po večeraj je tüdi v prostom časi delao na planaj; za to je dobo posebno plačo. Večkrat je lahko neseo v posojilnico prišparane peneze; od časa do časa je celo sestrici napravio veselje z malimi dari, s takšimi predmeti, do kakših vboga delica ne bi lahko prišla.

Trezika je zdaj že v učiteljšče hodila. Vüpala je, da za tri leta kanča, po svojem osvedočenji z izvrstnim svedočanstvom, potom naskori dobi mesto. I te bo najbolše — je pisala — če se v ednom varaši nastanita. Elemér odpre delavnico, naročil dobi zadosta, ar je vučen človek. Te bota bar lahko pa vküp. Svoj zaslužek skupno obrneta za hišno gospodarstvo, štero bo ona vodila. Za to bo mela čas poleg šole.

— Da bi vküp bila? — Je pisao nazaj Elemér. Lepe senje so, sestrica. A zdaj je še potrebno, da so samo senje. Vničilo bi me, ka želeš. Jaz se še ne smem nastaniti; nikak ne na takšem malom mesti, kam tvoje pozvanje pela. Še vnoči se moram včiti, videti, vandrat, da dosegnem tisti cilj, ki mi je dao moč za potrpljenje i za přešćenje mnogoga trpljenja. Ločena še bova morala živeti; ne vem, kak dugo. Mögoče pet let, mögoče tüdi deset. A če

Narodni prerod. Prosvetna zveza v Maribori je izdala dr. Jerajov Nar. prerod, knjižico, štera dobro slüži za predavanja v prosvetnih društva. Cena je 13 Din. — Knjižico toplo priporočamo.

Črensovci. Zadnja nedela je bila za nas den veselja i velke sreće. G. Žerdin Jožef salezijanec iz Žižkov, je prvokrat pristopo k oltari Gospodovomi. Iz oči smo njemi čteli, da je njegovo srce puno ne zemelske, nego nebeske sreće. Z obraza njemi je sijala nekša nadzemelska radost. I gda smo ga videli veseloga i srećnoga, so se tüdi naša srca napunila z radostjov i blaženostjov. Lepo je bilo i slovesno. Mešne pesmi so podignole naše düše v višave i videlo se nam je, kak da bi tüdi angeli prileteli iz nebes i popevali nad božim Sinom, šteroga je g. novomešnik od ginjenja s trepetajoćimi rokami oprvim podigno, da bi ga molili. S skuznimi očmi smo gledali sveto hostijo i naša srca so pošilala proti nebesom tiho prošnje: „Bog te blagoslovi novomešnik, apoštol Gospodov i te vodi v življenji po poti zveličanja.“ Za kak veliko čast smo si čteli, da mammo novomešnika, smo pokazali zajtra, gda je g. novomešnik šo od doma. Z velkov ginjenostjov smo poslušali lepe reči g. Tkalca, šteri se je od njega poslovio. Nato pa smo ga sprevaljali po poti, štera je bila notri do cerkve ovenčana i ober štere se je dvigalo več slavolokov; med njimi slavolok pri hiši g. Klekla z napisom: Stari mešnik srčno prosi novomešnika: moli bratec da do smrti sva gorečiva.“ G. novomešnika so sprevaljali tüdi žižkovski Orli, Orlič i do 40 belo oblečenih deklic pod vodstvom č. šolske sestree. — Po cerkvenoj slovesnosti se je začnola na domi prisrčna domača slavnost.

Razglas. Dne 5. julija je divjala v Baranji in drugih krajih velika nevihta (orkan), od štere je prizadeti tüdi severni deo drž. posestva „Belje“, kde so zaposleni sezonski delavci iz Prekmurja. Ar je mögoče, da bodö v nesreći prihajale svojcem delavcov, ki so tam zaposleni, pretirane vesti, se je podpisani urad obrno na „Belje“ za pojasnila in zaproso za natančne in resnične podatke v elementarni nezgodi, ter o osebah, ki so bile po isti, žao, prizadete. Prišlo je poročilo, da so bili v okrožji „Širine kde je za gazdo Štefan Gabor iz Črensovec, poleg nevihte poškodovani sledeći delavci: Teško, vendar ne nevarno, so poškodovani ti-le: Ritlop Martin, Hozjan Leopold in Gajži Terezija iz Črensovec; Koroša Josip iz Renkovec; Patai Franjo in Hertl Marija iz Dol. Lendavskih goric in Dorenčec Josip iz Trnja. Lehko poškodovani so sledeći: Kleiderman Josip, Nerad Josip, Gabor Josip, Farkaš Donat, Režonja Štefan, Törnar Ana in Kleiderman Ilona, vsi iz Črensovec, Vogrinčič Martin in Lebar Martin iz Dolnje Bistrice; Koroša Josip, Koren Franjo, Koren Ana i Černi Julija iz Renkovec, Zadravec Josip, Horvat Ana i Hozjan Ana iz Dolnje Lendave, Škafar Vera iz Adrancev, Novak Ilona iz Beltinec i Bobovec Josip iz Dokležovje. Vekše ali menjše poškodbe je dobilo še kakih 20 delavcov, ki so pa za delo sposobni. Od imenoma navedenih se zdravijo v bolnici v Osijeku: Ritlop Martin, Dorenčec Josip, Hertl Marija i Gajži Terezija. Vsi

naj bö Bog živo, se potom s tem blaženejšim čüstvöm lahko ločiva od nevol.

Trezika je odgovorila: ali nesi častihlepen? Ne pride ti na pamet pelda nesrećnoga oče? On tüdi ne čüto nesreće; čütila sva jo pa i jo čütitiva midva. Se nesi zadosta izučio?

— Dete si, ne razmiš. — Je odgovoro Elemér — Častihlepnost me ne mantra; spodbüja pa me žela po zasluženoj časti, po spopunjevanji, ogen dela. Te ti posüši sküze, če se ti zdaj vlejejo zavolo dećjih bojaznih. Ne boj se! Ne vmem vüzde s svoje düše. A je tüdi ne potegnem nazaj z njov v moćvirje vsakdenešnjosti.

Kak naj začne drzen pot svojega napredüvanja, zaednok še ne znao.

Promišlavao je vsakšo noć.

Ar so človeške žele skrivnostni zmaji (pozoji). Vsakši misli o sebi, da jih bo mögeo obvüzdati. A gda ga že nesejo v zraki, njemi moć fali ali pa se vüzda vtrgne. Še dobro, če tak spadne dol z njega, da se samo vdari i ne vmerje, ali ne postane za celo življenje kodiš. Tüdi zrakoplovci majo najvećkrat to nesrečo, da se na vse pripravijo, vse izračunajo, mislijo tüdi na viher: samo toga nemrejo nigdar izračunati, v šterom hipi nastane i kak moćen bo.

Našo usodo, pošrećenje ali ponesrećenje naših planov slučaj obrne na pravo ali levo. Ravno toti boža previdnost, ar pisano je, da brez vednosti večnoga (Boga) niti eden kamen nemre spadnati na zemlo: za nas pa je to itak slučaj, ar nemremo poznati poti i cilov vole previdnosti.

ostali so v bolniški oskrbi v Kneževci. Glede stanja poškodovancov pravi poročilo, da so teško poškodovani ozdravljivi v ednom meseci, lahko poškodovani pa v 8—10 dneih ter da se ni bojati smrtnih slučajov, ka se v pomirjenje sporoča tem potom prizadetim rodbinam, s pripombo, da se za nadalna poizvedovanja od stanja svojih lahko obraćajo na podpisani urad. — Državna borza dela v M. Soboti.

Država.

Moški i ženske v Jugoslaviji. Ravnateljstvo državne statistike v Beigradi je izdelalo štatistiko, da ma Jugoslavija 12 milijon 17 jezer 323 prebivalcov, od teh 5 milijon 823 jezere 547 moških i 6 milijon 123 jezer 776 žensk. Ženske teda prevladüjejo za 230 jezer 229. Najvekšo razliko med moški i ženskami je opazili v Srbiji, gde odpadne na 2 milijoni 635 jezer 78 prebivalcov 1 milijon 273 jezere 167 moški i 1 milijon 381 jezero 911 žensk, ka pomeni, da se 108 jezer 774 žensk pri najbolšoj voli nemre omožiti. Na Hrvatskom so razmere dosta bolše i je žensk samo 60 jezer 507 več kak moških. V Sloveniji prevladüjejo ženske za 49 jezer 174, v Vojvodini za 33 jezer 413, v Dalmaciji za 3 jezero 405 i v Črnoj gori samo za 613. Nasprotno pa pride v Bosni i Hercegovini na 1 milijon 889 jezer 35 prebivalcov 965 jezer 894 moški i samo 924 jezer 35 žensk, to pa zavolo toga, ar je većina prebivalcov muslimanov i vlada pri njih vnogoženstvo.

Jugoslavanski pušpecje za versko vzgojo mladine. Ar Cerkev nemre trpeti, da bi se njoj pri šolskom pitanji jemala primerna i upravičena reč, so jug. pušpecje nastopili proti novömi šolskomi zakoni, šteri ma prikriti namen iz šole odpraviti versko vzgojo. Če ministerstvo teh zahtev — pišejo pušpecje v svojoj spomenici na ministra — ne bi v račun jemalo; so dužni izjaviti, da bodo prisiljeni, da javno nastopi, protestira i izpela vsestransko delovanje v obrambo kat. mladine.

Ljubljanski pušpek za pravice pri nastavljanji katehetov. Ar je veliki župan ljubljanske oblasti na svojo roko odstavo več katehetov, ne da bi za to tüdi pušpek znao, je poslao dr. Jeglič ministri prosvete pismo, v šterom zahteva, da se takše samovolno postopanje s kateheti zbrani, ar se kateheti smejo nastavlati i odstavljeni samo z znanjom i privolenjom pušpeka.

Prvak demokratov — švercar. V Osjeku so zapri obrt, trgovci Teslići, ar je iz Italije švercao špiritüs i je državo oškodovao za milijone. Teslić je navdüšen demokrat i je meo v svojoj fabriki same orjunce. — Potom pa liberalci pravijo, da so samo oni državctvorni i samo oni delajo za narod. Lepi junaki so!

Svet.

Papa proti fašistovskim nasiljom. V zadnjem časi so se na većih krajaj Italije znova pripetila fašistovska nasilja proti katolićancom i njüvim ustanovam. V Rimi so fašisti moćno zbili kat. dijake, šteri so se vdeležili procesije na Telovo. Ta nasilja je papa na sprejemi romarov iz edne italjanske pokrajine (Perugije) ostro öbsodo kak nečloveška, nekrščanska i zahtevao, da oblasti krivice kaštigajo.

Tüdi Eleméra je slučaj zdramo iz razmišljanja i ga je potisno z naglim pritiskom na prišestno pot.

Edno popoldne je voditeo s posebnov ponüdbov stopö pred njega.

V Ameriki priredijo veliko rastavo. S tem je začno govör. Na poziv vlade, če tüdi v začetki zavolo velikih stroškov ne meo za to vole, je vse edno odločo, da tüdi njüva fabrika rastavi svoje lepše izdelke.

Nüca pa strokovnjaškoga človeka, ki ne samo razvrsti predmete, ki so odločeni za rastavo, nego bo tüdi nadzornik od strani fabrike, poleg toga pa se bo trüdo, kelko je mögoče, pridobivati kúpce, z druge strani pa bo tüdi pregledüvao podobne izdelke drugih tüjih fabrik, da doma lahko obrnemo v hasek, v kelko so öne bole napredne. Zavolo toga trbe pazlivoga, razumnoga, poštenoga človeka. Na Eleméra je mislo. Če njemi je vola, naj prevzeme. Na stro ke fabrike bo potüvao; teda ne samo da ga ne bo nikaj koštalo veliko počešćenje i sküšnje, nego pridobi celo lepe peneze, če se malo potrüdi.

Elemér se je tak počüto, kak pravilni paster, pred šterim se je odprla votlina tünderske kralice, puna kinčov.

Že se je blišćao pred njim plameneći kinč: zasenjano prihodnjost. Ime, znanje, blagostanje.

Hvaležno je šepetao predstojniki, da z velikim veseljom sprejme zavüpanje, to veliko zavüpanje, obistinjenje njegovih senj.

(Dale.)

Spreobrnjenja v Angliji. Katoličanske angleške novine pišejo, da je število spreobrnjenecov v Angliji naraslo l. 1923 na 12.796, medtem da jih je bilo l. 1922 12.646. Spreobrnjenja h katoličanski veri stalno naraščajo. L. 1911 jih je bilo samo še 3609.

Največje kmetije na sveti. Gospoda Kidmana zovejo avstralskoga „kralja živine“. Mogoče ma največjo kmetijo na sveti, njegovo posestvo je tak veliko kak cela Anglija. Po številu živine pa je prvi Mehikanec Terraza, ar Kidman ma samo 100 jezer konjov. Terraza pa milijon glav goveje živine, 700 jezer ovc i 100 jezer konjov. Tretji v vrsti je najhitrej nekš King v Združenih Državah Sev. Amerike, z občasti drotnati plot okoli njegovoga posestva meri 50 kilometrov, notri pa se paše okoli, 200 jezer goved i velikanske črede ovc.

A . . . za stranko. Na pariškem kolodvoru sta se vsakš den srečala eden komunist i duhovnik, ki sta se vozila skupno. Najprle sta se začnola razgovarjati iz radovednosti, potom iz prijaznosti, nazadnje pa sta postala prijatela. „Zdaj poznam jaz vas“, je začno duhovnik edno jutro, „vi pa poznate mene. Ka bi včinoi vi, če bi midva na velki večer revolucije zadela eden na drugoga na vulici, jaz, gda bi predgao mir, vi pa, ki bi spodbujali svoje na boj?“ — „Ka bi včino?“ Dugo je gledao duhovnik v svojega prijatela, šteroga roko je držao v svojoj. Ka odgovori komunist? Kimao je z glavov, linije na obrazi so se njemi poobstrile, nekak čemerno je potegno svojo roko iz duhovnikove i z divjim glasom je odgovoro: Ka bi včino? . . . O, bujo bi vas! . . . za stranko!“

Roža iz faraonovih časov. V ogradi baltimorskoga znanstvenoga društva so posadili seme rože, najdene v zavitki mumije, ki je spala svoj večni sen že 5000 let. Iz semena je zrasla roža čudovite lepote.

Domača politika.

Pogajanja med radikali i radičovci. Vodstvu radikalne i radičove stranke sta začnoli uradna pogajanja, štera so bila še prle napovedana. Kak se čuje, je prišlo do sporazuma. To pa tudi lehkō, ar so se radičovci vsemi odpovedali. Voditelji sō dosegli sporazum, a ka bo pravo Pašič, je zdaj še neznano.

Demokrati ociganili držav. Poslanec dr. Žanič je slov. liberalci, ministri Žerjavi v oči vrgeo v parlamentu, da je l milijon dinarov zdigno za svojo stranko, za vōdavanje protiverskoga lista „Jutro.“ Te penez je šo državi, to je nam siromaškim ljudem.

Afera Turn-Taksis v parlamentu. Zadnji teden se je v narodnoj skupščini obravnavala stvar kakša samo redko pride na dnevni red. Govorilo se je o obtožnici proti pravosodnomi ministri, samostojnomi demokrati, dr. Lukiniči, šteri je igrao veliko vlogo pri imanju grofa Turn-Taksisa. S svojim postopanjem je napravō državu več milijonsko škodo. Razprava o toj afari je bila hūda, tak da je prišlo celo do spopada med Lukiničovimi privrženci i med poslanci opozicije. Proti Lukiniči je nastopila cela opozicija i vnoji radikalni poslanci. Javno ga je vūpao braniti samo slovenski samostojni demokrat, minister dr. Žerjav. S tem je pokazao, da je privrženec korupcionistov. Narodna skupščina se je s 138 glasovi proti 103 izrekla, da pride dr. Lukinič pred sodniškō preiskavo, v štero je izvoljenih 12 članov; šest od opozicije i šest od vladne večine.

Svetovna politika.

Sveta stolica i Čehoslovaška. 6. julija so v Pragi proglasili za državni svetek na čast Jan Husi. Jan Hus je bio odpadnik od kat. cerkvi i je širo po Češkōm svojo vero. bio je pa poleg toga narodni boriteo i pisateo, zato sō obletnico dneva njegove smrti v Pragi slovesnō obhajali. Pri proslavi je bio navzoči predsednik republike z vladov, pri šteroj so Husa proslavali tudi kak prvoga boritela proti Rimi i tak je bila cela manifestija protikatoličanska. Zato-gavalo je papin nuncij zapūsto Pragō i tak izrazo nezadovoljnost, da se na Češkōm na takši način dela proti kat. veri. Češka vlada je pa pozvala domo iz Rima svojega zastopnika pri Sv. stolici. Tak je nastao med Sv. stolicov i češkov vladov spor, šteroga češki protiverci ščejo izrabiti v to, ka bi ločili Cerkev od države. Na Češkōm i Slovaškōm pa je toliko katoličancov, da bodo lehkō z uspehom zahtevali, ka so zastopani pri Sv. stolici i tej katoličani so tudi pripravleni na borbo za svoje verske pravice proti svobodnomiselcom.

Maroko. Francijo boji v Maroki koštajo strašno dosta, zato joj trbe vsikdar pošlati nove šume v Maroko. Te dni je vladapredložila, da skupščina dovoli nove kredite, komunisti

so gučali proti, itak pa je bio predlog sprejeti. To pa Francuskoj vse nikaj ne pomaga, na bojišči ma vsikdar vekše i vekše zgūbe i zdaj že Francuska strašno skrbi, kak bo z Marokom, neštorni zahtevajo, ka je v interesi Francuske, ka sklene kak najprle mir.

Italija. Namesto dva ministra, šteriva sta ostopila, je Mussolini zebrao dva noviva i je obednōm izjavo, ka je zdaj italjanska vlada čisto fašistovska, ar so odstranili tiste, šteri so ne bili čisto zaneslivi.

V Južni Ameriki v Ekvadori je izbruhnila revolucija. Vojaške oblasti so odstavile vlado. Pri toj revoluciji je ne tekla krv.

Rusija se mora pripravlati na vojno, je izjavo komisar za vojne, Frunze i to proti Angliji. Angleška se pripravla proti Kitajskoj, zato Rusija kak zaveznica Kitajske mora njo braniti. Rusija vūpa, ka bo zveza med njov i Kitajskov takša moč, štera bo stala proti celomi sveti.

Prekmurski dijak.

Pozdrav dijakom na počitnicah!

Koliko križev žita ste že našeli? Ali kaj pomagate pri žetvi? Gotovo da pomagate „pa še z veseljem“. Kajti, zapomnite si, da z dijaka, ki se boji dela in truda, ne bo nikoli nič prida. Dijak, ki misli, da so počitnice v tem, da mora celi božji dan v senci počivati, je melkužen, da ne rečemo, len. In kaj pravi pregōvor o lenuhu? „Mlad lenuh, star potepuh.“ In kaj pravi o lenobi? „Lenoba je vseh grdōb grdoba.“

Torej primite radi za taka dela, ki sō primerna za vas, tudi če vam stariši naravnost ne ukazujejo. Jim boste pa naredili toliko večje veselje.

Vsako ročnō delo sploh, vam bo utrdilo telo. Mnogi dijaki, posebno iz mest, preživijo svoje počitnice v neprestanem športu. Brcajo žogo, plezajo po khribih, plavajo in veslajo po vodi, dirjajo s kolesi itd. Zakaj? Da se malo zabavajo in si utrdijo telo, mišice. Vi, ki ste skoro vsi, ne zamerite, iz kmetov, ne potrebuje drugoga posebnega športa, kakor zmerno domače delo. Namen se doseže, nemreč vežbanje in to zdostuje.

To delo vam pa prinese še drugo korist. Vidite namreč, koliko se matrajo ljudje, da si preskrbijo kruha, koliko se matrajo vaši domači, da pomagajo vam pri učenju.

Res, vsa čast kmetskemu stanu! Če vidite kmeta, ki se vrača iz polja ves osmojen od solnca, dvignite pred njim klobuk in ga pozdravite s posebnim spoštovanjem, ker to si zasluži. Če vidite pri svojem očetu žulnate in razdrapane roke od dela, poljubite jih kakōr se poljubljenjo dragocene reči. Osmojen je obraz, žulnate so roke, trudne so oči delavnega kmeta, toda njegovo srce je kakor zlato, polno hvaležnosti do dobrega Boga, ki pošilja dež in solnce na travnike in polje ter na bujne gorice, njegova duša je prosta, vesela in čista, ker jo trpljenje tega sveta očiščuje in ker ga obilno delo ter skrbi obvarujejo pred mnogim grehom, v katerega padajo ljudje, ki ne vedo, kako bi čas ubijali.

In to je, dragi moj prijatelj, kar ti danes svetujem: Bodi vedno zaposlen, ogibaj se brezdolja kot najstrasnejše kuge! Saj že veš, kaj pravi modri Sirah v sv. Pismu: „Postopanje namreč nauči mnogo hudega (33. 29) Postopati pomeni sem in tja hoditi pa dolgčas prodajati ali potepati se. Prekmurski tudi pravimo „postaplati“. Odtod pride beseda postopač in potepuh, po prekmursko „tepeš-klantoš“.

Panikar ne bodi malodušen. Biti zaposlen, vedno kaj delati, se ne pravi, delati od jutra do večera in težka dela. Ne, ampak biti zaposlen toliko, da te hudobni duh ne bo mogel ujeti z zanjko „brezdelja“.

Povej mi, ali ni res, da, ko si z dušo in telesom zaposlen pri kakem delu, takrat ne čutiš skušnjav za razne neumnosti? In nasprotno? Ali že nimaš žalostnih izkušenj iz življenja? Ali ti ni žal, da si večkrat zjutraj ostal v postelji pol ure preveč, četudi nisi mogel več spati? Ali ti ni žal, da si večkrat bil sam doma in čuval hišo, medtem pa sō prišli različni tatovi in ti ukradli mir srca pa veselje? Da, da, tako je na tem bōžjem svetu.

Angel varuh naj vas čuva. Z Bogom!

Vaš prijatelj R. J.

Dijaško zborovanje v M. Soboti. Pod vodstvom prekmurskih akademikov se bo vršilo 28. in 29. julija v M. Soboti (v Martinišču) dijaško zborovanje. Hrana in prenočišče bo preskrbljeno v Martinišču, Za vse skupaj bo treba plačati samo 25 dinarjev.

Natančnejši načrt podamo v prihodnji številki.

Gospodarstvo.

Fr. PAVLICA

Odbiranje silja za setev.

Dobra žetev je ne odvisna samo od lepoga ugodnoga vremena, od dobre zemlje, nego tudi od dobrega semenja. Samo dobro seme nam da lahko obilno žetev. Bilo je par let po vojni, da je lepoga, zdravoga silja sploh ne bilo dobiti, posebno oni kraji ob Mūri so bili vedno napadeni po ednom ali drugom betegi. Letos se je obrnilo vendar na bolje i lahko trdimo, da je ta žetev najbogatejša po vojni. Priliko mamō zato, pa odberemo za seme dobro zrnje. Na izbero mamō dosta izredno lepih posevkov pšenice, ječmena i rži (žita.) Najbōljše je pač odbrati že na njivi v naprej pred žetvijov nepogleto silje, ki ga pustimo nekaj več zoriti. Če toga nesmo napravili, glejmo da včasi po mlatvi odločimo primeren deo semenja, ki ga dobro prevejemo tak, da dobimo najtežje zrnje na kŭp. Vejanje je pač vsakomi znano, vej obsloja le v tom, da premetavamo zrnje z lopatov na gotovo daljino i tak težje seme dalje spadne. To delo naj velja pri odberi semenskoga silja samo za onō zrnje, ki je bilo na njivi spoznano, kot zdravo, lepo doraščeno. Nikdar ne jemati za seme beležnega silja ali takšega, ki je pri hiši že dolgo leta pa je bilo že večkrat napadeno po betegi v prejšnjem časi. Ne odlašati z zamenjavov, ki je jako koristna. Kak grešijo v tom pogledi napr. menjši posestniki i posebno neštorni arendašje po agr. reformi, ki že peto leto zaporedoma sejejo svoje domače silje, štero je bilo vsako leto betežno. Bogato se poplača zamenjati svoje blago i celo doplačati, če je trebe, samo, da dobimo zdravo seme.

Semenje, ki smo ga odbrali na kŭp, je trebe nato sipati na mlin ali vetrinjačo, nato pa skozi trijer tak, da je popolnoma čisto. Kelko plevelnih njiv je videti še dnes, ki smo jih sami zasejali z plevelnim semenjom. Tak sem čuo pred kratkim časom v nekšoj vesi, ko mi je kmet zatrjeval, da njemi je prišla na polje stoklas po žiti, ar, da je bilo žito premlado i se premenilo v stoklas; ednok pa, da se je premenila stoklas v žitō. To je po vsem nemogoče, da bi se seme edne ali druge rastline spremenilo, pač pa se stoklas z žitom prav rada poseje, če žita prav dober ne prečistimo.

(Dale pride.)

MALI OGLASI.

PRODA SE MLIN

na Mūri po fal ceni. Ma fin valek, dva para novih kamnov, roranco i priprave za olj. Vse je v dobrom stanji. Pozvedite pri Ferencič Franci, Krog pri M. Soboti.

LEPA HIŠA

s 5 sobami (električna razsvetljava), gospodarsko poslopje, dva ograda, dve njivi i pašnik, se jako ugodno oda v Križevcaj pri Ljutomeri št. 30.

VEKŠA VNOŽINA

dobre jabučnice lastnoga pridelka se po izrednō nizkoj ceni dobi pri Franci Seršen v Ljutomeri. Ravnotam se odavle dobra domača žganica za delavce po 20 dinarov liter. V zalogi je vsigdar velka izbira vina lastnoga pridelka vseh vrst i letnikov, na ka se posebno krčmari opozarjajo. Cene nižje kak indri.

Občina Turnišče

bo dne 16. avgusta popoldnevi 2. vūri davala v najem po javnoj dražbi dve občinskivi krčmi. V najem se data na tri leta, začnovši s 1. januarom 1926.

Štev. 940/25.

Dražba lova.

Lov občine Dolnja Lendava oddal se bode v najem za dobo 6 let v sredo dne 29. julija t. l. ob 15. uri v občinski pisarni potom javne licitacije.

Županstvo občine Dolnja Lendava, dne 7. julija 1925.

IZJAVA.

V nōči od 11. na 12. maja 1925 se je izvršil vlom v mojo trgovino. Pred kratkim sem se zavaroval proti vlamu pri „Jadranski zavarovalni družbi“ in vkljub temu, da premija za to zavarovanje ni bila plačana, je „Jadranska zavarovalna družba“ to škodo priznala in odškodnino v polnem znesku izplačala.

Vsled tega se omenjeni družbi najtopleje zahvaljujem in isto vsakomur priporočam.

Velika Polana, dne 25. junija 1925.

SREČKO HANSL,
trgovina z mešanim blagom
Vel. Polana (Prekm.)

40 **Pristopite**

k novoustanovljeni „MLINSKOJ ZADRUGI“ na Razkriži.

Priglasite se lahko vsakšiči den.

Delež je 1000 dinarov, šteri se lahko plačljije tudi na rate.

„MLINSKA ZADRUGA“
(bivši Kumparičov mlin) Razkriž.

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“ pri ERDŐŠY BARNABAŠ, trgovci z papirrom i igračami v Murskoj Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

Samostalno prekmursko katoličansko podporno društvo sv. Križ Chicago III:

je najbolše društvo za prekmurske Slovence v Chicagi. Kotrige društva postanejo lahko kat. Slovenci, moški od 16. do 50. leta, ženske od 16. do 45. leta starosti. Kotrige plačajo ednok pristopnino 1 Dol. i mesečno 1 Dol. i zato dobi vsakša betežna kotriga prvij 6 mesecev 1 Dol. podpore za vsaki den, nadalnje 3 mesece pa 50 centov na den. Če je kotriga ešče duže betežna, zvoli se njoj podpora na mesečnoj seji. Za smrtnino plača društvo zdaj 350 Dol., kda bo pa več kak 200 kotrig, pa 500 Dolarov. Gotovščine ma društvo 5000 Dol. kotrig 170. Želemo, ka bi bilo skoro 200 kotrig. Društvo skrbi za lepi sprevod i cerkveni pokop i bo pomagalo pri deli za prekmursko slovensko faro v Chicagi i priporoča vsem kotrigam, da si naročijo prekmursko glasilo „Novine“ v šterij objavlja društvo svoje oglase. Novine se naročijo pri Klekl Jožefi, vp. pleb. v Črensovcih, Prekmurje, Jugoslavija i se dobijo tudi pri društvu. Društvene seje se vršijo vsako drugo nedelo v meseci ob 3. vōri na numeru 1804. So Racine Avenue, Chicago III. Opominamo vse prekmurske Slovence, ki so ešče nej ali so že v kakšem društvu, naj pristopajo k tomi lepomi društvu, štero pomaga kotrigam v potrebaj.

Odbor za leto 1925:

Predsednik Martin Kelenc, podpredsednik Mihal Grüškovnjak, tajnik Štefan Hozjan, podtajnik Martin Horvat, blagajnik Štefan Jakšič, paziteo betežnih Mihal Gjōrek, nadzorni predsednik Štefan Gjura, računovoditela Štefan Ritlop i Naci Markoja, paziteo društva Anton Markoja, vrtar Jožef Trajbar.

Na oddajo je imanje,

štero obsega 30 plūgov zemle: 4 plūge goric, zasajenih z najbolšimi vrstami, velik sadovnjak, grede, njive i logi. Na imanji je gospodska hiša z 9 sobami, 2 predsobama. Hiša ma tudi prešo, vinsko pivnico, ledilnico, klet za polske pridelke, za mleko i za orodje. Pri hiši je velko gospodarsko postopje z večimi stalami, svinjskov kuhinjov, pralnicov. K hiši spada tudi vancarija za štiri osebe, s stalov i pivnicov. Vse je s čerepom pokrito i z vodovodom preskrbljeno. V oddajnoj cenisi vračunani tudi konji, krave, svinje, kola, vsa gospodarska orodja i popolna kuhinjska i sobna oprava. Imanje je bilo cenjeno (z vsem vkūp)

1 milijon 500 jezer Din.

Leži bliži kopališča Radenci i G. Radgona. Bliži toga imanja se oda tudi drugo, veliko 16 plūgov, obstoječe iz: vile, vancarije, goric i lepoga sadovnjaka. **500 jezer dinarov.**

Podpirajte Novine!

40 **ELADÓ**

Boczföldön Zalaegerszegtől 7 kilométerre
16 holdas kisbirtok
szántó, rét, nagy házhely gyümölcsössel és épületekkel. Ára 600 millió m.-korona.
Érdeklődni BOCZFÖLDÖN az állomáson.

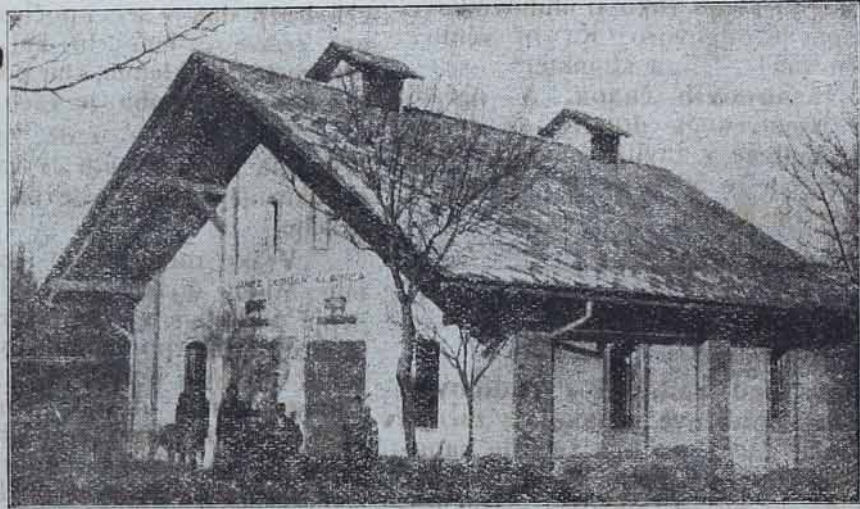
Slovenska Banka d. d.

podružnica DOLNJA LENDAVALA

plača najbolje dolarje
in zlate peneze.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

Izvozna klavnica
JOŽEFA BENKO
Mur. Soboti v Križevcih
Prekmurje.

Gospodarska postopja
so krita s salonitom.

Samo s SALONITOM pokrivate hiše, ker je salonit sedaj najboljšo pokrivalo! Je lahek, trpežen, kljubuje z vsakim veharom, negorljiv, nikoli ni potreben, poprave in je vsled tega tudi najcenejši. Večletno jamčenje! Skladišče: ČEH & GASPAR, mešana trgovina in s stavbenom materijalom Murska Soboti. Ravnotam se dobivajo tudi potrebna pojasnila.

PRODA SE stari farof v Türnišči. VELIKI SADNI I ZELENJADNI VRT.

Vse vkūp dva velika orala.
Cena i pogoji se zvedijo istotam.

VABILO.

OBČNI ZBOR HRANILNICE INO POSOJILNICE
v ČRENDOVCIH r. z. z n. z.,

se bo vršo 26. julija 1925. predpoldne po velkoj sv. meši ob pol 12. vūri v staroj šoli z sledičim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika v zadnjem občnom zbori;
2. Čitanje revizijskoga poročila;
3. Poročilo načelstva ino nadzorsta;
4. Odobritev računskoga zaključka za leto 1924;
5. Slučajnosti.

Či bi te občni zbor v napovedanom časi ne bio sklepčen, vrši se pol vūre kesnej na istom mestu ino pri istom dnevnem redi drugu občni zbor, ki bo veljavno sklepao ne gledoč na število navzočih kotrig.

Načelstvo.